

Notatka z roboczego spotkania Grupy roboczej do spraw społeczeństwa obywatelskiego przy Komitecie Monitorującym Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027 w dniu 30 stycznia 2024 roku

W dniu 30 stycznia 2024 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz na platformie ZOOM odbyło się robocze spotkanie grupy roboczej ds. spraw społeczeństwa obywatelskiego przy Komitecie Monitorującym Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027 (formuła hybrydowa).

W spotkaniu uczestniczyli:

Członkinie/członkowie grupy:

1. **Ewa Gałka** – Stowarzyszenie Centrum PISOP,
2. **Justyna Kalina Ochędzan** – Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych,
3. **Lidia Węsierska-Chyc** – Fundacja Pomocy Wzajemnej Barka,
4. **Aleksandra Orchowska** – Caritas Parafii św. Jana Chrzciciela w Trzciance,
5. **Edyta Czernecka** – Fundacja Animacja,
6. **Anita Herudzińska** – Stowarzyszenie Unia Nadwarciańska
7. **Katarzyna Matuszczak** – Caritas Parafii pw. Św. Jana Chrzciciela w Trzciance,
8. **Michał Kurzawski** – Departament Polityki Regionalnej, UMWW,

Przedstawiciele Instytucji Zarządzającej (IZ) i inni :

9. **Milena Matysek** – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, UMWW,
10. **Zofia Rutkowska** – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
11. **Ewa Woźniak** – ZIT Aglomeracja Kalisko – Ostrowska,
12. **Joanna Niewiadomska Wielgus** – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
13. **Beata Szkudlarek** – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
14. **Karol Markowski** – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
15. **Monika Koprucka** – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
16. **Sekretariat KM FEW** - Departament Polityki Regionalnej, UMWW.

Przebieg spotkania:

Tematem spotkania były planowane do ogłoszenia w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 nabory wniosków z zakresu infrastruktury społecznej przyczyniającej się do włączenia społecznego.

Prowadzenie podczas spotkania grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego objęła Pani **Ewa Gałka** - Stowarzyszenie Centrum PISOP (Współprzewodnicząca grupy).

Na wstępie przywitała osoby uczestniczące w spotkaniu zarówno w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, jak i na platformie ZOOM.

Pani Ewa Gałka zwróciła się z pytaniem do przedstawicieli Instytucji Zarządzającej, czy dysponują danymi, które z NGOs, w poprzednich perspektywach finansowych otrzymały dofinansowanie z EFRR na projekty z zakresu infrastruktury społecznej.

Wyjaśniła, iż spotkanie zostało zorganizowane z jej inicjatywy, gdyż wiele organizacji pozarządowych pyta o możliwości wsparcia finansowego z ramach programu FEW.

Podziękowała za podesłanie szczegółowych informacji o harmonogramie naboru wniosków, ze wskazaniem planowanych naborów w tym obszarze. Zaznaczyła, że jest świadoma, że ww. nabory są planowane do ogłoszenia w niedługim czasie, nabór dla Działania 10.7 czyli dedykowany dla obszaru Wielopolski Wschodniej, planowany jest do ogłoszenia na dzień 1 marca 2024 br. , natomiast w Działaniu 5.2, dla obszaru całej Wielkopolski, planowany jest na koniec kwietnia. Kolejną ważną kwestią jest możliwość zwiększenia szans na otrzymanie dofinansowania przez organizacje pozarządowe w planowanych naborach dotyczących infrastruktury społecznej. Dodała, iż konieczne jest wzmocnienie organizacji pozarządowych w zakresie wzbogacenia infrastruktury. W ramach dyskusji pomiędzy organizacjami pozarządowymi pojawił się postulat, by z dostępnej w ramach ww. naborów puli środków wydzielona została kwota przeznaczona tylko dla nich, by uniknąć konkurencji NGO's np., z jednostkami samorządu terytorialnego oraz by zapewnić tym organizacjom wsparcie/zaplecze w aplikowaniu po to wsparcie. Zwróciła uwagę, iż konieczne jest również wcześniejsze i szersze informowanie o planowanym konkursie, by NGO'sy mogły znaleźć czas na odpowiednie przygotowanie do udziału w naborze.

Kolejno głos zabrała **Pani Justyna Ochędzan** – Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych - zwróciła uwagę na potrzebę obniżenia wkładu własnego w przypadku NGOs. Dodała, że takie postulaty były już wcześniej zgłaszane przez Panią Katarzynę Bielawską, jako zastępczynię członkini w ramach prac Komitetu Monitorującego.

W odpowiedzi na przedstawione postulaty głos zabrał **Pan Michał Kurzawski** – Zastępca Dyrektora Departament Polityki Regionalnej. W kwestii współfinansowania projektów budżetem państwa, zwrócił uwagę, że w takim przypadku konieczne jest otrzymanie zgody

Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Instytucja Zarządzająca podjęła stosowne działania w tym zakresie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (Działanie 10.7) i otrzymała zgodę na 15 % wkładu budżetu państwa.

W kwestii różnicowania wsparcia ze względu na rodzaj beneficjenta, Pan Dyrektor zwrócił uwagę, że Instytucja Zarządzająca nie ma w tym zakresie doświadczenia i konieczne jest sprawdzenie czy taki mechanizm jest możliwy w ramach obowiązujących przepisów oraz konsultacja z Departamentem Wdrażania Programu Regionalnego.

Podsumowując zaznaczył, że w przypadku FST wkład budżetu państwa jest już określony na 15 %, w przypadku EFRR - wkład budżetu państwa (pod warunkiem uzyskania zgody Ministerstwa) mógłby wynosić do 20 % co dawałoby łączne dofinansowanie w Działaniu na poziomie 90%. Zaznaczył, iż w poprzednich perspektywach była mała podaż na projekty z zakresu infrastruktury społecznej oraz że Instytucja Zarządzająca podjęła inicjatywę, by w Działaniu 5.2 premiowane było partnerstwo terytorialne oraz partnerstwo z organizacjami pozarządowymi. Wspomniał również o dyskusji z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w kontekście zgodności Wytycznych Ministerstwa dotyczących EFS+ z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Zdaniem Pana Dyrektora warto brać wskazania w tym obszarze planując nabory dotyczące infrastruktury społecznej z EFRR, szczególnie w kontekście komplementarności. Dodał, że IZ oczekuje na przygotowywany we wskazanym zakresie komentarz do ww. wytycznych.

Kolejno głos zabrała **Pani Joanna Niewiadomska – Wielgus**, Zastępca Dyrektora Departamentu Wdrażania Programu – przyznała, iż wydzielenie puli dla wybranego grona beneficjentów nie będzie łatwe i że jest to temat do dyskusji. W kwestii postulatu NGO o szerszej promocji informacji nt. naborów poprosiła o ewentualne propozycje dodatkowych form udostępniania informacji. Ponadto zachęciła do współpracy z Instytucją Zarządzającą w kwestii ukierunkowania prac nad regulaminami naborów wniosków.

Kolejno głos zabrała **Pani Zofia Rutkowska – Zastępczyni Dyrektora**, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. Zaznaczyła, iż grupą docelową w przypadku realizacji projektów z zakresu infrastruktury społecznej jest wiele podmiotów bez względu na ich formę prawną. Kluczowy jest cel, na jaki środki mają być pozyskane, wskazała, że powinny być celowane na rozwiązywanie problemów powiązanych z Wielopolskim Planem Deinstytucjonalizacji. Dodała, że w dokumencie tym jako deficyt wskazano mieszkania. Wskazała też na konieczność umożliwienia wsparcia wszystkim grupom objętym polityką społeczną oraz że nie jest możliwe zaangażowanie istniejącej infrastruktury na rozwiązywanie występujących problemów ze względu na jej fatalny stan. Z tego powodu zwróciła uwagę, że istotne jest zachowanie komplementarności pomiędzy wsparciem z EFRR i EFS + dotyczącym tego obszaru.

Kolejno głos zabrała **Pani Milena Matysek** – Zastępca Dyrektora Departamentu Wdrażania Funduszu Społecznego. Wskazała, iż bardzo dużo pracy zostało włożone w opracowanie koncepcji wsparcia osób w kryzysie bezdomności. Przy udziale i koordynacji z ROPS udało się wypracować założenia w tym temacie, jednak należy mieć na uwadze iż EFS+ nie jest w stanie objąć wsparciem całego obszaru dotyczącego bezdomności, dlatego ważne są w tym aspekcie środki z EFRR (Działanie 5.2). Grupy docelowe zostały wskazane w planie DI i w programie FEW. Pani Dyrektor podała w wątpliwość inicjatywę wydzielania osobnej puli środków w ramach Działania 5.2 jedynie dla organizacji pozarządowych.

W odpowiedzi głos zabrała **Pani Ewa Gałka**. Przekazała, że dla środowiska NGOs również ważna jest deinstytucjonalizacja oraz to, żeby polityka społeczna była realizowana jak najlepiej. Przywołała ostatnie kryzysy: pandemii oraz uchodźczy związany z wybuchem wojny na Ukrainie i zaznaczyła, że NGOsy niosły wówczas dużą pomoc potrzebującym i prowadząc te działania się wyeksplotowały, natomiast kolejne kryzysy są nieuniknione, a to na organizacjach pozarządowych spoczywa często największy ciężar niesienia pomocy. Deinstytucjonalizacja polega też na tym, że organizacje pozarządowe przejmą różnego rodzaju zadania publiczne, a żeby dobrze te zadania realizować potrzebują infrastruktury. Zwróciła uwagę na różne rekomendacje Komisji Europejskiej, by wspierać słabszego partnera czyli organizacje pozarządowe i dodała, że w związku z tym postulat by wydzielić w naborze pulę pieniędzy dla NGOs jest uzasadniony. Wskazała na zasadność przygotowania zestawienia, w którym można by zobaczyć ile środków na infrastrukturę w poprzednich perspektywach finansowych otrzymały szpitale, placówki ochrony zdrowia itd.

Kolejno głos zabrała **Pani Zofia Rutkowska** – wskazała, że zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację różnego typu działań jest dostrzegane i że były one również odbiorcami różnego rodzaju środków publicznych, w tym EFRR, na przykład dom „Fundacji Stowarzyszenie Na Tak”. Potwierdziła wcześniejszą wypowiedź Pani Ewy Gałki, że organizacje pozarządowe są bardzo ważnymi realizatorami usług środowiskowych wpisujących się w zakres deinstytucjonalizacji. Dodała, że należy się zastanowić czy przyznanie dofinansowania powinno być zależne od formy prawnej czy bardziej od celu działania. Podkreśliła, iż wszystkim uczestnikom spotkania zależy by organizacje pozarządowe brały udział w naborze na infrastrukturę społeczną, dlatego też zorganizowane zostanie spotkanie informacyjne i wysłane zostaną informacje o naborze. Podkreśliła, że w zakresie infrastruktury są bardzo duże deficyty. W aktualnej sytuacji jest wiele instytucji realizujących cele publiczne, mają one bardzo dużo niezrealizowanych potrzeb infrastrukturalnych. Podkreśliła, iż należy pamiętać, że projekty infrastrukturalne są same w sobie skomplikowane, wymagają przejścia procesu budowlanego, są też kosztochłonne i zwróciła uwagę na ile organizacje pozarządowe byłyby w stanie udźwignąć takie obciążenie.

Kolejno głos zabrała **Pani Justyna Ochędzan** - wskazała, że jest świadoma, iż środki na wsparcie infrastruktury społecznej zostały wcześniej zaprogramowane a obecnie na tej podstawie ogłaszane są nabory wniosków oraz że NGOsy będą otrzymywać środki na wsparcie ich potencjału. Podkreśliła, że potrzeby organizacji pozarządowych w zakresie infrastruktury są ogromne i wynikają częściowo z wytycznych dotyczących standaryzacji placówek. Dlatego też dedykowanie wsparcia tylko na działania, które zazębiają się ze środkami publicznymi w kwestii realizacji zadań społecznych nie daje przestrzeni i możliwości realizacji projektów przez organizacje pozarządowe, których potencjał jest znacznie mniejszy niż samorządów. Środków brakuje przede wszystkim w momencie powstawania organizacji pozarządowej lub jej przekształcania, kolejnym dużym wyzwaniem są środki na dostępność, których oczekuje się od organizacji pozarządowych, a których brakuje. Podkreśliła, że ogólnie w systemie brak jest środków które pozwoliłyby organizacji pozarządowej dostosować swój lokal do standardów dostępności. Zaproponowała, by zastanowić się nad możliwością wygenerowania puli środków, chociażby dla większych organizacji, które mają potencjał i mogą być partnerami dla samorządów, a tym samym mają większe potrzeby. Wskazała też na potrzebę wsparcia organizacji, które przejmują do realizacji pewne zlecone zadania oraz na kolejną kategorię organizacji, które przygotowują i chcą wchodzić w danego rodzaju usługi lecz nie mają na to środków. Podsumowując zaznaczyła, że ważne jest by środki unijne przyczyniły się do procesu deinstytucjonalizacji, którego realizacja jest dużym wyzwaniem

Pani Zofia Rutkowska zgodziła się, że środki na infrastrukturę dla organizacji pozarządowych są potrzebne, natomiast alokacja przeznaczona na Działanie 5.2 musi służyć konkretnemu celowi polityki społecznej wskazanemu w Programie. Wskazała, że jako Polska mamy ogromny problem ze stanem infrastruktury społecznej i pieniądze powinny trafić w obszary o najniższych standardach. Podkreśliła, że w świetle obecnych potrzeb środków w polityce społecznej jest nadal za mało.

Pani Lidia Węsierska-Chyc wzmocniła głos przedmówczyń z organizacji pozarządowych. Wskazała, że przy okazji realizacji celów Programu można też osiągnąć cel uwłaszczenia organizacji, które są kluczowym elementem w procesie deinstytucjonalizacji. W ten sposób te organizacje nie byłyby zależne od samorządów w realizacji zadań związanych z polityką społeczną. Wydzielenie puli środków dla organizacji pozarządowych pomoże im skutecznie aplikować w naborze, bo nie są w stanie konkurować o te środki z samorządami. Fundacja Barka w poprzednim okresie programowania też skorzystała z takich środków na infrastrukturę.

Pan Michał Kurzawski podkreślił, że intencją IZ nie jest wykluczanie nikogo z dostępu do środków. Wykazał zrozumienie dla proponowanych postulatów. Podkreślił przychylność dla organizacji pozarządowych i starania, żeby te podmioty mogły się odnaleźć w wielu

obszarach wsparcia w programie regionalnym. W kwestii wyodrębnienia osobnej puli w naborze dla NGO wskazał na konieczność wewnętrznego omówienia i sprawdzenia możliwości realizacji tego postulatu. Dodał, że drugą ścieżką jest wprowadzenie preferencji punktowych w kryteriach wyboru projektów. Dyrektor Kurzawski nie deklarował się jednoznacznie, ponieważ postulaty wymagają sprawdzenia, a jest wiele niewiadomych, w tym wytyczne dla EFS+.

Pani Ewa Gałka dopytała, czy w ramach EFRR będzie tylko jeden nabór na infrastrukturę społeczną.

Pan Michał Kurzawski odpowiedział, że prawdopodobnie tak. Kilkanaście lat doświadczeń pokazuje, że ten obszar nie cieszył się dużym zainteresowaniem wśród potencjalnych wnioskodawców.

Pani Zofia Rutkowska dopytywała o wartość minimalną projektu. Uzyskała odpowiedź, że nabór dotyczy interwencji od 50 tys. PLN.

Pan Karol Markowski chciał doprecyzować podejście uczestników spotkania do harmonogramu i zaplanowanych naborów. Wskazywał, że nabory planowane są w już marcu i kwietniu, a propozycja wyodrębniania puli czy wprowadzania zmian do kryteriów wymaga czasu i czy w związku z tym uczestnicy spotkania optują za wstrzymaniem terminów wynikających z harmonogramu.

Pani Ewa Gałka opowiedziała się za wstrzymaniem naborów do czasu wypracowania satysfakcjonującego rozwiązania, w szczególności w kontekście jedynego planowanego naboru z EFRR. Zaproponowała przygotowanie propozycji do regulaminu oraz sposobów na skuteczne upowszechnienie i dotarcie do potencjalnych wnioskodawców.

Pan Michał Kurzawski powiedział, że IZ wyjdzie z inicjatywą spotkania, jak tylko wewnętrznie omówi postulaty i możliwe rozwiązania.

Pani Beata Szkudlarek zapytała przedstawicieli NGO, czy orientują się co do skali zainteresowania udziałem w naborze.

Pani Ewa Gałka poinformowała, że zbierają informacje wśród organizacji na temat liczby zainteresowanych i obszaru działalności.

Pani Joanna Wielgus-Niewiadomska przypomniała też o konieczności zabezpieczenia środków na realizację projektów.

Pani Ewa Gałka wyjaśniła, że w rozmowach z organizacjami pozarządowymi pytają też, czy projekty będą realizować w partnerstwie z samorządem.

Pani Justyna Kalina Ochędzan była przeciwna organizowaniu tylko jednego naboru w ramach EFRR na infrastrukturę społeczną i prosiła o rozważenie dodatkowego naboru. Podkreślała duży problem braku środków na infrastrukturę w środowisku organizacji pozarządowych przy małej świadomości o środkach z EFRRu i dużych wymogach formalnych. Przypomniała też, że na KM zgłaszany był postulat do kryterium budżetowego.

Wyraziła nadzieję, że wyodrębnienie puli w naborze pomoże częściowo rozwiązać ten problem. Dodała też, że nie jest zwolenniczką opóźnień w naborach. Wnioskowała o dostosowanie naboru do potrzeb organizacji pozarządowych oraz organizację otwartych konsultacji z organizacjami pozarządowymi, co miałoby dodatkowy walor promocyjny.

Pan Michał Kurzawski przyjął postulaty zgłoszone podczas spotkania. Wskazał też, że od 2021 roku toczą się prace nad Programem i planowane nabory nie powinny być zaskoczeniem.

Ewa Gałka podziękowała za otwartość do rozmów i podziękowała uczestnikom za spotkanie.